REIN WORDEN DOOR EEN HEILIGE WEG

Lezen:
Numeri 19:1-8

Inleiding

Numeri 19 beschrijft een voorschrift dat op het eerste gezicht vreemd en moeilijk te begrijpen is. Een gave, volkomen rode vaars wordt buiten het leger gebracht, geslacht en volledig verbrand. Daarna worden bijzondere materialen aan het vuur toegevoegd. De priester en degene die het dier verbrandt, moeten zich wassen en blijven tot de avond onrein.

Toch gaat het in dit gedeelte niet om een willekeurig ritueel. De HEERE Zelf geeft deze inzetting. Hij bepaalt hoe Israël moet omgaan met onreinheid en hoe er een weg tot reiniging wordt geopend. In deze verzen zien we iets van Gods heiligheid, de ernst van onreinheid en de kostbaarheid van de weg die God Zelf aanwijst.

De tekst nodigt ons uit om niet alleen te vragen wat er precies gebeurde, maar ook wat dit ons leert over onze verhouding tot God. Hoe gaan wij om met schuld, onreinheid en de behoefte aan reiniging? En vertrouwen wij werkelijk op de weg die God aanwijst?

Bijbelstudie

Het gedeelte begint met een nadrukkelijke inleiding: de HEERE spreekt tot Mozes en Aäron. Wat volgt, is geen menselijke vondst en geen godsdienstig gebruik dat Israël zelf heeft bedacht. God geeft Zelf “de inzetting van de wet”. Dat maakt direct duidelijk dat de betekenis van deze handeling niet ligt in de menselijke verbeelding, maar in Gods bevel. Israël moet niet zelf bepalen hoe het voor God kan verschijnen. De HEERE wijst Zelf de weg.

Het offerdier moet een rode, volkomen vaars zijn. Er mag geen gebrek aan haar zijn en er mag nog geen juk op haar gekomen zijn. Daarmee wordt de geschiktheid van het dier benadrukt. Het gaat om een dier dat gaaf is en niet voor gewoon werk gebruikt is. De nadruk ligt op afzondering en volkomenheid. Wat voor dit doel wordt aangewezen, mag niet zomaar door iets anders worden vervangen.

De vaars wordt aan Eleázar, de priester, gegeven. Hij brengt haar buiten het leger. Dat is een opvallend detail. De plaats van de handeling ligt niet in het gewone midden van Israëls samenleven, maar buiten het leger. Daar wordt het dier geslacht, terwijl Eleázar erbij staat. De heilige handeling vindt dus plaats op een plaats die tegelijk buiten de gemeenschap ligt. De

tekst laat ons daarmee stilstaan bij de ernst van wat er gebeurt. Reinheid voor God is geen oppervlakkige zaak en vraagt geen achteloze aanpak.

Nadat de vaars geslacht is, neemt Eleázar bloed met zijn vinger. Hij sprengt het zevenmaal recht tegenover de tent der samenkomst. De tent der samenkomst is de plaats die Gods tegenwoordigheid onder Israël zichtbaar maakt. Hoewel het offer buiten het leger wordt voltrokken, blijft de gerichtheid op de HEERE en op Zijn heilige woning duidelijk aanwezig.

Het getal zeven onderstreept de volheid en nauwkeurigheid van de handeling. Er wordt niet vluchtig of willekeurig gesprengd. Het bloed wordt bewust en herhaaldelijk in de richting van de tent gebracht. Zo wordt duidelijk dat reiniging niet los verkrijgbaar is van God. De mens kan zichzelf niet op eigen kracht geschikt maken voor Gods tegenwoordigheid. De HEERE bepaalt de weg en Hij bepaalt ook de wijze waarop die weg bewandeld moet worden.

Daarna wordt de vaars volledig verbrand. Niet alleen het vlees, maar ook het vel, het bloed en de mest worden in het vuur gebracht. Er blijft niets van het dier over dat buiten de verbranding wordt gehouden. Deze volledige verbranding laat zien dat het hier om een geheel toegewijde handeling gaat. Het offer wordt niet gedeeltelijk gebruikt voor een ander doel. Alles wordt in het vuur gebracht.

Voor ons gevoel lijkt bloed juist bij het leven te horen, terwijl het hier samen met het dier wordt verbrand. Daarom moeten wij voorzichtig zijn met allerlei verklaringen die verder gaan dan de tekst zelf. Wel maakt het gedeelte duidelijk dat de HEERE een bijzondere weg aanwijst waarin bloed, vuur en reiniging met elkaar verbonden zijn. Het is een ernstige, ingrijpende handeling die duidelijk maakt dat onreinheid niet met een klein gebaar kan worden afgedaan.

In het vuur worden cederhout, hysop en scharlaken geworpen. Deze materialen worden afzonderlijk genoemd. De tekst vraagt niet dat wij aan elk onderdeel een eigen betekenis toekennen die hier niet wordt uitgelegd. Wel zien we opnieuw hoe precies God Zijn voorschrift geeft. Zelfs tijdens de verbranding moet worden gedaan wat Hij heeft bepaald. Gods weg tot reiniging is niet door mensen samen te stellen. Geen onderdeel mag naar eigen inzicht worden weggelaten of toegevoegd.

Opvallend is ook dat de priester na deze handeling zelf zijn kleren moet wassen en zijn lichaam met water moet baden. Daarna mag hij weer in het leger komen, maar hij blijft tot aan de avond onrein. Ook degene die de vaars heeft verbrand, moet zijn kleren wassen en zich baden. Ook hij blijft tot aan de avond onrein.

Hierin zit een belangrijke spanning. De priester voert een heilige opdracht uit, maar wordt door zijn betrokkenheid bij deze handeling toch onrein tot de avond. Degene die de vaars verbrandt, ondergaat hetzelfde. Dat betekent niet dat het bevel van God verkeerd wordt uitgevoerd. Het laat zien dat omgang met onreinheid ernstig is. Wie bij deze handeling betrokken is, komt niet achteloos en onaangetast uit die situatie tevoorschijn.

Tegelijkertijd wordt een weg tot herstel aangewezen: wassen, baden en wachten tot de avond. De mens kan niet eenvoudig doen alsof er niets is gebeurd. Er is erkenning nodig van de onreinheid en er is een door God bepaalde weg terug. De reiniging wordt niet door gevoelens of goede bedoelingen geregeld, maar door gehoorzaamheid aan Gods voorschrift.

Dit gedeelte spreekt daarom niet alleen over een oud voorschrift, maar stelt ook indringende vragen aan ons. Wij leven niet onder precies dezelfde ceremoniële regels als Israël in de woestijn. Toch blijft de kern herkenbaar: God is heilig, onze onreinheid is ernstig en wij kunnen niet zelf bepalen hoe wij voor Hem geschikt worden. Wie zichzelf zonder meer rein verklaart, neemt Gods heiligheid niet serieus.

Daarom is het nodig dat u eerlijk leert kijken naar uw leven. Waar merkt u dat schuld en onreinheid uw verhouding tot God beïnvloeden? Probeert u dat te verbergen, te vergoelijken of zelf op te lossen? Numeri 19 wijst erop dat reiniging niet begint bij menselijke zelfverzekerdheid, maar bij het luisteren naar Gods bevel en het gaan van de weg die Hij aanwijst.

De tekst laat ook zien dat de HEERE niet alleen de onreinheid bekendmaakt, maar eveneens een voorziening geeft. God laat Zijn volk niet zonder aanwijzing achter. Hij geeft een weg waardoor reiniging mogelijk wordt. Die weg is ernstig, maar niet willekeurig. Hij komt bij God vandaan. Dat vraagt van ons geen nieuwsgierigheid naar verborgen betekenissen, maar eerbied, gehoorzaamheid en ootmoed.

De rode vaars staat buiten het leger, maar de handeling is gericht op de tent der samenkomst. Zo blijft de verbinding zichtbaar tussen de nood van de mens en de heilige tegenwoordigheid van God. Rein worden betekent uiteindelijk: weer in de juiste verhouding tot God mogen leven. Dat is geen geringe zaak. Het vraagt dat wij Gods oordeel over onreinheid aanvaarden en Zijn voorziening niet verachten.

Wanneer u dit gedeelte in de gemeente of persoonlijk bespreekt, let dan vooral op de beweging in de tekst: God spreekt, Hij wijst een volkomen dier aan, het bloed wordt voor Zijn tent gesprengd, alles wordt volledig verbrand en de betrokkenen moeten zich wassen. In die opeenvolging klinkt een ernstige maar ook hoopvolle boodschap. De HEERE neemt onreinheid serieus, maar Hij wijst Zelf een weg tot reiniging. De vraag is of wij ons aan Zijn woord toevertrouwen.

Vragen

1. Wat leert het begin van dit gedeelte, waarin de HEERE Zelf tot Mozes en Aäron spreekt, over de oorsprong en het gezag van deze inzetting?
2. Waarom wordt zo nadrukkelijk vermeld dat de vaars rood, volkomen en zonder gebrek moest zijn en dat er geen juk op gekomen mocht zijn?
3. Wat valt u op aan het feit dat de vaars buiten het leger wordt gebracht en daar wordt geslacht?

4. Welke betekenis heeft de richting waarin het bloed zevenmaal wordt gesprengd, namelijk recht tegenover de tent der samenkomst?
5. Wat maakt de volledige verbranding van de vaars duidelijk over de ernst en de omvang van deze handeling?
6. Waarom is het belangrijk om de genoemde materialen – cederhout, hysop en scharlaken – niet los van de tekst allerlei eigen betekenissen te geven?
7. Wat leert het feit dat zowel de priester als degene die de vaars verbrandt onrein wordt over de ernst van omgang met onreinheid?
8. Waar wordt u persoonlijk door dit gedeelte toe geroepen in uw omgang met schuld, onreinheid en Gods aangewezen weg tot reiniging?